

Conservatori Professional
de Música Mestre Tàrrrega
de Castelló

**PROGRAMACIÓ
DIDÀCTICA**

CULTURA AUDIOVISUAL

Índex

Introducció.....	3
Objectius generals dels ensenyaments professionals.....	5
Objectius propis de l'assignatura.....	6
Continguts.....	7
Metodologia i activitats.....	10
Seqüenciació.....	11
Recursos didàctics.....	12
Criteris d'avaluació.....	13
Instruments d'avaluació.....	15
Criteris de qualificació.....	16
Pèrdua avaluació contínua.....	17
Recuperació (Prova extraordinària).....	18
Anticipació de qualificacions	19
Autoavaluació	20
Atenció a la diversitat.....	21
TIC i mesures de sensibilització.....	22
Pla de convivència.....	23

Introducció

Cap pot dubtar que vivim en un dels moments més “audiovisuals” de la història. Des que ens despertem fins que ens fiquem al llit rebem una innumerable quantitat de informació audiovisual, en la majoria dels casos sense capacitat d'elecció.

Hui dia recordem la publicitat per la seua novetat de recursos, analitzem els debats polítics no pel seu contingut sinó fins pel color de la corbata i fins reconeixem eixos partits polítics per la seua música. Fins i tot en camps tan aparentment tradicionals com l'òpera, cada vegada el més destacat és el nom del director d'escena, en dura competència amb el títol de l'òpera i el compositor, deixant la “lletra xicoteta” per al director els cantants solistes.

També en el món de la gravació sonora de la música anomenada clàssica ens trobem que en pocs anys d'una portada on es destacava al compositor i l'obra, acompanyada d'una il·lustració d'aquest compositor, hem passat al fet que la major grandària de la lletra i la foto se l'emporte l'intèrpret, relegant a un apartat quasi menor la pròpia música interpretada. Tot això sense entrar en les polítiques de presentació visual d'eixe intèrpret, que ha portat en l'actualitat fins a la contractació de coneguts fotògrafs del món de la moda i l'estilisme.

Però també potser el més important: el gran canvi en els mitjans que consumim l'audiovisual.

Fins fa poc rebíem eixa informació a través de mitjans hui considerats “tradicionals” o fins per alguns ja considerats “obsolets”. Ací ens trobem des de més antics que han sabut adaptar-se als nous temps, com el cas del teatre, l'òpera o el concert públic, fins als originaris del segle XX, com el cinema o la televisió generalista. Especialment visible és aquest últim, fins fa poc el mitjà de comunicació estrela i més desitjat, i any rere any amb mennys audiència i, més encara, segmentada cada vegada més en franges de població de major edat i per això menys disruptives i amb menor poder d'influència o compra.

I és que el gran canvi ha arribat els últims anys a través d'instruments digitals com, en un principi, l'ordinador i ja, posteriorment, les tauletes o telèfons mòbils o, curiosament, la transformació de la televisió tradicional en una “SmartTV”. I aquest nou “hardware” contenia un “software” que ha canviat tota la perspectiva actual del món audiovisual.

Finalment la major part del consum audiovisual es realitza a través d'aplicacions com a xarxes socials, TikTok, Youtube, o les noves plataformes de streaming, i això ha suposat no sols la creació de noves manifestacions audiovisuals, sinó la transformació de les manifestacions tradicionals i la seua adaptació a eixes noves aplicacions. Això pot veure's en camps tan diferents com la transformació cada vegada major del concert públic en un "videoclip", o la transformació del cinema tradicional, amb pel·lícules d'unes dos hores amb la tradicional estructura d'introducció-nu-desenllaç, en sèries de diversos capítols en alguns casos de només 30 minuts i amb finals oberts o suspensius, per a així afavorir el visionat d'un capítol darrere l'altre i, curiosament, finalment un major temps d'exposició.

I tot això es realitza per una fi comercial determinada, que és la de captar la nostra atenció per a mantindre'ns el màxim temps possible davant de la pantalla, ja que és així com s'obtenen els majors ingressos i impacte publicitari. Amb això, la pròpia publicitat també ha hagut d'adaptar-se a eixes novetats i formats, generant una retroalimentació on a vegades no sabem si la novetat va partir de l'esdeveniment audiovisual i la publicitat es va adaptar, o si va ser la pròpia campanya publicitària la que creà un esdeveniment audiovisual que l'emparara i viralitzara.

En aquest sentit és important conscienciar i intentar pal·liar els efectes d'esta espècie de guerra per la nostra atenció que es produïx tots els dies, des que ens despertem fins que ens fiquem al llit, i a la qual ens veiem tots exposats però, especialment, la generació amb la franja d'edat de l'alumnat d'esta assignatura.

Per això, una de les finalitats més importants d'aquesta assignatura serà l'intentar aconseguir que l'alumnat adquireisca una consciència crítica amb el propi món audiovisual actual, analitzant per a això els més de 2.000 anys d'història anteriors, segles on han pogut variar les formes i mitjans audiovisuals, però a penes ha variat en la seua finalitat: entretenir, impressionar i, sobretot, manipular consciències.

Objetius generals dels Ensenyaments Professionals

Els ensenyaments Professionals de música contribuiran a desenvolupar en els alumnes les capacitats generals i els valors cívics propis del sistema educatiu i, a més, les capacitats següents:

- a. Fomentar l'audició de la música i establir conceptes estètics propis que permeten fonamentar i desenrotllar criteris interpretatius individuals.
- b. Desenvolupar la sensibilitat artística i el criteri estètic com a font de formació i enriquiment personal.
- c. Analitzar i valorar críticament les diferents manifestacions i estils musicals.
- d. Conèixer les aportacions de la música al desenrotllament personal de l'individu i al desenrotllament col·lectiu de les societats.
- e. Participar en activitats de difusió cultural musical que permeten experimentar amb la música i gaudir de la música.
- f. Conèixer i emprar amb precisió el vocabulari específic relatiu als conceptes científics i artístics de la música.
- g. Conèixer i valorar el patrimoni musical com a part integrant del patrimoni històric i cultural de la Humanitat.
- h. Conèixer i valorar la importància de la música pròpia de la Comunitat Valenciana, així com les seues característiques i manifestacions més importants.

Objetius propis de l'assignatura

L'ensenyament de la Cultura audiovisual tindrà com a finalitat el desenvolupament de les següents capacitats:

1. Assimilar la importància fonamental dels mitjans de comunicació en una societat democràtica i la interrelació creativa que les noves tecnologies ens brinden.
2. Comprendre i apreciar com el progrés actual de les tecnologies de la informació i la comunicació prové dels avanços tècnics i expressius produïts al llarg de la història.
3. Reconèixer les diferències existents entre la realitat i la representació que d'ella ens ofereixen els mitjans audiovisuals.
4. Conèixer i comprendre els aspectes estètics i tècnics dels mitjans de comunicació per a aprendre a analitzar i a crear documents audiovisuals senzills.
5. Valorar la importància de la funció expressiva del so i de la música en el procés de creació audiovisual.
6. Analitzar missatges publicitaris i valorar el que d'ells hi ha d'informació, art, propaganda i seducció.
7. Conèixer les característiques tècniques i expressives de la televisió i reconèixer els diferents gèneres.
8. Mostrar les possibilitats de la Xarxa, Internet, telefonia mòbil i altres pantalles en la seua dimensió informativa i comunicativa.
9. Desenvolupar actituds selectives, crítiques i creatives enfront dels missatges que rebem a través dels diferents canals de difusió.
10. Prendre consciència de la capacitat dels espectadors, en la seua funció de consumidors, per a exigir productes audiovisuals de qualitat. L'equilibre entre llibertat d'expressió i drets individuals.

Continguts

1. De la revolució de la imatge a l'era digital.
  - Evolució dels mitjans i llenguatges audiovisuals; des dels grans pioners que van fer possible la revolució expressiva i tecnològica del segle XX, fins als reptes de la revolució digital del segle XXI.
  - Importància de la comunicació audiovisual en el nostre temps.
2. Imatge i realitat.
  - El poder de la fascinació de la imatge.
  - Funcions de la imatge.
  - La imatge com a representació de la realitat.
  - Transcendència de la valoració expressiva i estètica de les imatges i de l'observació crítica dels missatges.
  - La transformació de la realitat mitjançant tècniques digitals.
3. La imatge fixa i els seus llenguatges.
  - Els codis que conformen els diferents llenguatges.
  - Cartell, historieta gràfica, fotografia, diaporama, la càmera fotogràfica.
  - El guió de la historieta.
  - Sistemes analògics i digitals de captació i tractament d'imatges.
4. La imatge en moviment i les seues possibilitats expressives.
  - Fonaments perceptius i tècnics del cinema.
  - La persistència retinal.
  - La il·lusió del moviment.
  - Elements expressius espai i temps
  - Literatura i guió cinematogràfic.
  - Gèneres i tècniques bàsiques d'animació.
5. Música i comunicació.
  - Bases per a l'estudi del so comunicatiu: paisatge sonor, paraula i música.
  - Indústria musical, noves tecnologies.
  - La funció expressiva de la música en la comunicació audiovisual.
  - La influència musical en els mitjans de comunicació.
  - La música en la publicitat audiovisual.
6. Recorregut històric i teòric per la relació Imatge-Música: cinema, videoclip, televisió i internet.

- Aproximació a l'anàlisi i interpretació de textos musicals.
- Llenguatges visuals, literatura i música.
- Música i cultura popular
- La música per a la imatge i la imatge per a la música.
- La música en la xarxa.

7. Tecnologia dels mitjans audiovisuals.

- Sistemes i equips de captura, registres, tractament i reproducció d'imatges i sons.
- Processos de producció de documents multimèdia. Realització edició i postproducció.
- Creació d'imatges i sons per ordinador
- Les altres pantalles: ordinador, consoles de videojocs, telèfon mòbil.
- Guió i producció audiovisual.

8. La Publicitat.

- Funcions de la publicitat. Propaganda, informació i seducció.
- Les noves formes de publicitat, emplaçament del producte, publicitat encoberta i subliminal.
- Anàlisi de "spots" publicitaris.
- Publicitat de dimensió social. Campanyes humanitàries. Missatges alternatius.

9. La ràdio.

- El llenguatge de la ràdio.
- Característiques tècniques i expressives. Els gèneres radiofònics.
- Estudi d'audiències i programació. La ràdio de servici públic.
- La ràdio del futur. Ràdio interactiva.
- Producció i realització de ràdio.

10. La televisió.

- El llenguatge de la televisió.
- Característiques tècniques i expressives. Els gèneres televisius.
- Estudis d'audiències i programació. La televisió de servici públic.
- La televisió del futur. TV interactiva.
- Producció i realització televisiva.

11. La lectura crítica.

- Lectura denotativa i connotativa d'imatges i les seues aplicacions sonores. Anàlisi d'imatges fixes i en moviment. Anàlisi de l'agent sonor.

- Valors formals, estètics, expressius i de significat. La incidència dels missatges, segons el mig emissor.

12. Mitjans de comunicació de lliure accés.

- Internet i la socialització de la informació, la comunicació i creació. L'ús responsable de la xarxa.
- Blocosfera, blogs i blògers.
- Anàlisi dels continguts que ens arriben a través d'internet.
- La utilització il·lícita i il·legal de la xarxa.
- Llibertat d'expressió i drets individuals de l'espectador.

Metodologia i activitats

La metodologia fugirà en tot moment d'un mer aprenentatge de dades i dates. S'intentarà que siga eminentment activa i basada en el model didàctic crític-investigatiu que té la seua base en el marc psicològic constructivista. S'intentarà partir en la mesura que siga possible de les idees prèvies de l'alumnat per a a partir d'ací ampliar-la amb una nova idea que complemente eixe coneixement.

Una part importantíssima de la didàctica de l'assignatura serà la busca d'actituds actives i de pensament crític, en moltes ocasions fins a humorístic, sobre el món audiovisual passat i actual, un món audiovisual que en moltes ocasions s'ha qualificat com "el més manipulador de tots els possibles".

El treball en aula serà essencialment actiu, proposant el professor un tema que serà exposat per ell, amb suport audiovisual, i generant-se posteriorment un debat entorn d'este material, debat en el qual es buscarà la participació de tots els alumnes, o bé de "motu proprio" o bé generant preguntes sobre aquest tema.

Finalment, depenent del tema, es pot procedir a una avaluació d'aquest, o bé mitjançant constatació de la participació de cadascun dels alumnes, mitjançant preguntes individuals o per un breu qüestionari escrit en classe sobre este tema.

En les ocasions que siga necessari i, almenys una vegada per trimestre, es programaran algunes activitats a realitzar per l'alumnat en el seu domicili, amb la finalitat d'assentar i fer reflexionar sobre una determinada matèria i aprofundir en eixa faceta activa de l'assignatura i els seus continguts.

També es buscaran la realització d'activitats fora d'este rol, com poden ser visites a muntatges musicals, exposicions, o comptar amb algun ponent que expose a l'aula informació a col·lació amb les temàtiques que s'estiguen realitzant en este moment.

Secuenciació

Els continguts de l'assignatura es dividiran en dos grans blocs estructurals:

BLOC 1: L'AUDIOVISUAL EN L'ACTUALITAT

- Unitat didàctica 1: Anàlisi del món audiovisual en l'actualitat.

BLOC 2: LA COMPONENT AUDIOVISUAL EN LA HISTÒRIA

- Unitat didàctica 2: Del teatre clàssic a l'òpera.
- Unitat didàctica 3: L'òpera i els seus conflictes audiovisuals en l'actualitat.
- Unitat didàctica 4: La revolució escènica del concertisme del XIX: Paganini i Liszt.
- Unitat didàctica 5: La gravació sonora i les seues repercussions fins a l'actualitat.
- Unitat didàctica 6: El cinema, la televisió i els mitjans actuals.

Aquesta distribució de continguts serà a la seua vegada temporalitzada en altres tres blocs que es correspondran als tres trimestres que es dividix el curs:

- Primer trimestre: Unitats didàctiques núm. 1 i 2
- Segon trimestre: Unitats didàctiques núm. 3, 4 i 5
- Tercer trimestre: Unitat didàctica nº 6

Recursos didàctics

- Bibliografia
- Aula preparada audiovisualment:
  - Pantalla de projecció
  - Projector
  - Ordinador
  - Equip de música o altaveus amb “line in” per a connectar el ordinador
  - Reproductor de DVD
- Internet
- Fotocòpies
- Pissarra

Criteris d'avaluació

1. Descobrir els avanços que al llarg de la història s'han produït en el camp de les tecnologies de la informació i la comunicació i en l'evolució estètica dels missatges audiovisuals.

Aquest criteri pretén avaluar la capacitat de l'alumnat per a identificar l'evolució tecnològica i estètica dels diferents productes audiovisuals als quals té accés.

2. Establir les diferències entre imatge i realitat i les diferents formes de representació.

Amb aquest criteri es tractaria de comprovar la comprensió de les semblances, i disparitats existents entre la vida real i la visió que d'ella ens ofereixen els mitjans audiovisuals i de comunicació.

3. Les diferències entre imatge i realitat i les diferents formes de representació.

Amb aquest criteri es tractaria de comprovar la comprensió de les semblances, i disparitats existents entre la vida real i la visió que d'ella ens ofereixen els mitjans audiovisuals i de comunicació.

4. Identificar els elements bàsics del llenguatge audiovisual.

A través d'aquest criteri es pretén valorar el coneixement per part de l'alumnat dels components essencials que intervenen en la producció de documents audiovisuals, competència que els permetrà realitzar senzilles produccions audiovisuals.

5. Valorar l'assimilació de les funcions de la publicitat mitjançant la realització d'exercicis en els quals es diferencien clarament els elements informatius, d'aquells altres relacionats amb l'emotivitat, la seducció i la fascinació.

Amb este criteri es tracta de comprovar si l'alumne sap distingir els diferents elements que incidixen en el consumidor a l'hora de rebre els missatges publicitaris.

6. Mostrar les característiques dels diferents gèneres televisius i radiofònics, distingint els estereotips més comuns present en els productes audiovisuals.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar si l'alumnat ha adquirit una visió selectiva sobre l'oferta televisiva i radiofònica, distingint els gèneres i estereotips més comuns presents en els programes més habituals.

7. Comprovar la capacitat d'anàlisi dels elements espacials i temporals, característiques bàsiques, significat i sentits en la lectura d'imatges fixes i moviment.

Aquest criteri pretén avaluar la comprensió, per part de l'alumnat, de les diferències existents entre la lectura objectiva i la subjectiva d'una mateixa imatge.

8. Identificar les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació, amb especial atenció als mitjans de comunicació de lliure accés com a Internet.

A través d'aquest criteri s'observarà l'assimilació per part de l'alumnat de la utilitat i oportunitats que oferixen els mitjans audiovisuals, avaluant tots els seus aspectes positius i, també, aquells altres que puguen oferir continguts il·lícits o il·legals.

Instruments d'avaluació

- Control d'assistència
- Observació del professor
- Participació i activitat mostrada en classe
- Correcció dels exercicis realitzats.

Críteris de qualificació

L'assignatura Cultura Audiovisual en una assignatura presencial, sent eixa assistència una part destacada de la qualificació final.

L'avaluació serà contínua, amb qualificacions trimestrals, obtenint-se les qualificacions d'una ponderació entre el grau d'assistència, participació i labor realitzada a l'aula durant el dia a dia, més una activitat trimestral a determinar, tot això amb la intenció d'evitar l'únic examen trimestral.

La ponderació de la qualificació serà la següent

- Assistència a classe 50%
- Desenvolupament de les tasques i treballs a realitzar en l'assignatura 40%
- Interés mostrat 10%.

Pèrdua de l'avaluació contínua

Es considerarà que un alumne ha perdut el dret a l'avaluació contínua quan acumule huit o més faltes d'assistència durant tot el curs.

Podrà ser avaluat al juny just abans de l'avaluació final mitjançant la realització d'un examen que constarà de tres apartats:

1. Anàlisi audiovisual d'un fragment d'una gravació videogràfica d'una òpera, tenint gran importància en esta anàlisi la seua contextualització dins dels diversos corrents escènics operístiques. Es proporcionarà el nom de l'òpera, el seu compositor i el text, en idioma original i la seua traducció en castellà, del passatge.
2. Comentari d'un text donat, circumscrit a qualsevol de les sis unitats didàctiques anteriorment citades.
3. Respondre a tres preguntes breus, concernents a qualsevol dels continguts de les sis unitats didàctiques vistes durant el curs.

Aquest examen suposarà un 100% de la qualificació, puntuant sobre un total de deu, quatre punts l'apartat 1, tres punts l'apartat 2 i un punt cadascuna de les tres preguntes de l'apartat 3.

Recuperació (prova extraordinària)

Durant el curs es prestarà una atenció a l'alumnat que suspenga alguna de les avaluacions o tinguen pendent la recuperació de l'assignatura, realitzant alguna prova o activitat per a poder superar-la.

L'alumnat que finalment suspenga en la convocatòria ordinària de juny té el dret a presentar-se a una prova extraordinària per a recuperar l'assignatura, que es realitzarà una vegada finalitzat el curs lectiu.

Aquesta prova constarà de tres apartats:

1. Anàlisi audiovisual d'un fragment d'una gravació videogràfica d'una òpera, tenint gran importància en esta anàlisi la seua contextualització dins dels diversos corrents escènics operístiques. Es proporcionarà el nom de l'òpera, el seu compositor i el text, en idioma original i la seua traducció en castellà, del passatge.
2. Comentari d'un text donat, circumscrit a qualsevol de les sis unitats didàctiques anteriorment citades.
3. Respondre a tres preguntes breus, concernents a qualsevol dels continguts de les sis unitats didàctiques vistos durant el curs.

Aquest examen suposarà un 100% de la qualificació, puntuant sobre un total de deu, quatre punts l'apartat 1, tres punts l'apartat 2 i un punt cadascuna de les tres preguntes de l'apartat 3.

Anticipació de qualificacions

Segons la legislació, l'alumnat que cursa simultàniament estudis professionals de música i segon de batxillerat té dret a anticipar les seues qualificacions, i si és el cas poder accedir amb elles a la pròpia avaluació final de batxillerat.

En el cas d'alumnat que es trobe en aquesta situació i el sol·licite formalment, se li adaptarà l'avaluació a estos requisits, seguint amb normalitat per a la resta de l'alumnat.

Autoavaluació

A mesura que es vaja desenvolupant el curs i, especialment, després de la finalització de cada unitat didàctica, el professor realitzarà una autoavaluació per a constatar el grau de consecució dels objectius proposats i poder introduir posteriorment les millores en el procés d'aprenentatge.

Amb independència d'aquestes autoavaluacions de les unitats didàctiques, després de la finalització del curs, el professor realitzarà una autoavaluació del total del desenvolupament del curs, amb la mateixa finalitat de millora de l'aprenentatge.

Atenció a la diversitat

En el cas que hi haguera algun alumne amb necessitats específiques que requerisquen una atenció a la diversitat, es realitzaran les pertinents adaptacions curriculars.

TIC i mesures de sensibilització

Segons característiques, condicions i recursos disponibles, s'incorporaran mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació, així com mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per causa d'intolerància, especialment referida a condicions de discapacitat, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses.

Pla de convivència

Es respectaran i promouran els acords i continguts per a la convivència escolar adoptats en el pla de convivència i que quedaran reflectits en el reglament de règim intern del centre.